

Ilmarinen

Pekka Ervastian esitelmä 7/3 1915

Ilmarinen vastaa älyllisiä voimia. Miksi Ilmarista kuvataan jonkin verran tyhmäksi, jos hän kuvaa älyprinsiippiä? Mutta samoin ovat Väinämöinen ja Lemminkäinen puutteellisia niiden ominaisuuksien puolesta, joita he kuvaavat. Vaikka Lemminkäinen kuvaa kristusrakkautta, osoittautuu hän sangen inhimilliseksi ja huikentelevaiseksi luonteeltaan. Kalevala tahtoo viitata siihen, että nämä perusprinsiipit ovat kehityksenalaisia ihmiskunnassa. Ilmarinen edustaa älyä, toimintaa. Hän on seppo, toiminnan mies, ainainen taitava toimija. Väinämöinen laulaja, Lemminkäinen rakastaja, soturi.

Ilmarisen historia voidaan avata kahdella avaimella. Ensiksi hänen merkityksensä ihmiskunnan historiassa yleensä ja toiseksi miten hän salaisen tien pyrkijänä saavuttaa päämääränsä. Ilmarinen suorittaa sellaisen teon, jota ei kukaan toinen olisi voinut toimittaa. Hän takoo Sammon. Se on Ilmarisen salaisuus.

Mikä on Väinämöinen, Ilmarinen ja Lemminkäinen, kun otamme tarkastettavaksi ihmisen luomisen historian. Väinämöinen, joka ensimmäisenä kosii Pohjolan tytärtä, edustaa monadia ihmisessä, jumalaista puolta, jumalan poikaa, joka monadi on omassa olossaan täydellisesti viisas, vaan joka vapaaehtoisesti astuu aineeseen oppiakseen käyttämään voimiaan aineellisella tasolla. Väinämöinen kuvaa tätä monadia, vanhaa, ikuista viisautta ja samalla jonkin verran kokematon.

Lemminkäinen kuvaa kristusrakkautta, eikä hän alussa yritäkään kosia Pohjan tytärtä. Se joka ensimmäisenä voi astua aineeseen, tehdä ihmisen itsetietoiseksi, on äly, Ilmarinen, joka

siis samalla edustaa ihmiskunnan korkeampaa minuutta, maanasaputroja. Ne minuudet, jotka olivat syntyneet kuu-manvantarassa, saavat yhteisen edustajansa Ilmarisessa. Tiedemiehetkin ovat oikeassa verratessaan Ilmarista Thoriin, ja me vertaamme häntä myös Marsiin ja Merkuriukseen – Mars, alempi maapallon minuus, ja Merkurius ylempi, Mars alempi eläimellinen luonne yhtyneenä älyyn, Merkuriukseen, puhtaaseen korkeampaan älyyn. – Nyt Ilmarinen ei edusta ainoastaan marsluonnetta. Hän syntyi raudan kanssa heti sepäksi, vasara kädessä, kuten Thor, ja Mars on okkultisesti raudan kanssa tekemisessä, Ilmarinen on myös Merkurius, korkeampi äly, jolla samalla on tekemistä Marsin ja raudan kanssa, jotka kuvaavat fyysistä ja himoluontoa. Ja älynpojat eivät saattaneet syntyä maan päälle ennenkuin neljännessä, kaikista aineellisimmassa intohimon kierroksessa, kun mars-planeetta alkoi vaikuttaa maapalloon. Meidän korkeammat minuutemme saavat meissä aikaan kaksinaisuuden, ylemmät merkuriusvoimat ja alemmat marsvoimat. Kalevala asetti Ilmarisen enemmän merkuriusvoimien yhteyteen ja jätti Lemminkäiselle marsluoteen, sotaiset ja tunteen voimat. Ilman eläimellistä luonnetta ei älykään ilmenisi alempana älynä. Tunne-elämä alkuaikoina on pakotettu ilmenemään eläimellisessä luonnossa. Kun älynpojat ovat ruumistuneet, herää eläimellinen tunne-elämä. Siksi Lemminkäinen ensin syntyy karjanpaimenena ja »märkähattuna», joka sitten myöhemmin on hänen kynnyksenvartijansa. Pohjanpaimen on esitetty yhteydessä eläinten kanssa. Ihmiset ensin yhtyivät eläimiin ja matkivat eläimiä. Sitten Lemminkäinen elää iloisena Ahtina Saaren neitosten parissa. Ja silloin Ilmarinen edustaa ihmiskunnan älyllisyyttä sekä Venuksen älyolentoja ja takoo Väinämöisen kehoituksesta Sammon, joka on Salaisen Veljeskunnan perustaminen, josta sai alkunsa kaikki inhimillinen kulttuuri. Lönnrot kaikista selvimmin näki

Sammon merkityksen, Castrén otaksui, että itse nimitys Sampo on tibetiläinen sana Sangfun, salainen lähde. Sanskritin sana samboo merkitsee korkein herännyt (boo-Buddha). Comparetti on arvellut, että Sampo on skandinavinen sambo – yhdessäasuminen, yhteishyvä. Tämä tuntuu mahdollisesti kuitenkin tekaistulta, vaikka henkisesti osuu oikeaan.

Tibetiläinen sana zampuu on elämänpuu, jossa on lohikäärme. Toiset tiedemiehet pitävät Sampoä lohikäärmeenä. Meidän mukaan Sampo voi olla ihminen itse, jossa on herännyt viisauden käärme. Sampo on täten salainen alkulähde, josta kaikki sivistys ja elinkeinot lähtevät, se on impulssi, jonka suuret salaiset olennot antoivat ihmiskunnalle.

Sitten Ilmarinen ei välitäkään Pohjan tyttärestä. Hän on puhdas älyllinen voima, joka on auttanut ihmiskuntaa, mutta hänen tarkoituksensa ei ollut kosia ihmiskuntaa. Jos ajatteleme puhdasta korkeata nerokkuutta ilman tunneluontoa, huomaamme, että sellainen ihminen on jonkin verran kylmä; hän on taitava, tahtoo suorittaa tekoja, mutta hän ei välitä tunne-elämästä. Kalevala viittaa Ilmarisessa tähän. Vasta sitten hän innostuu haluamaan Pohjan tytärtä, kun hän saa tietää, että toinen, Väinämöinen aikoo viedä Pohjan tyttären. Tämä viittaa siihen, että meidän täytyy kiittää älyllisiä voimia kulttuuristamme. Äly ei tahdo sinänsä saada ihmiskuntaa kulkemaan salaista pelastuksen tietä, ennenkuin saa kehoituksen viisaudelta. Toiminnanhaluinen ihminen on Ilmarisen tyyppiä. Sitten kun hän lähtee kosimaan Pohjan tytärtä, hän saa hänet omakseen. Tässä viitataan siihen, että ihminen tarvitsee älyn kehitystä, ennenkuin hän voi ottaa viimeisiä askeleita. Kun äly, filosofinen nerokas ajattelu, on ihmisessä herännyt, silloin hänen on verraten helppo astua salaiselle tielle. Ja silloin Pohjan tyttö mieluummin luottaa rehelliseen älyyn ja antautuu sen johdettavaksi. Rehellisellä ei ole pelkoa joutua salaisten vaarojen valtaan. Ilmariselle annetaan tehtäväksi kyntää kultaisella auralla kyinen pelto,

puhdistaa ajatusruumis pahasta. Ihminen huomaa mietiskellessään, että hänen älyssään on kyykäärmeitä, jotka hän saa poistumaan. Toinen tehtävä on suistaa Tuonen karhu eli Manalan susi. Ilmariselle se on helppoa, sillä hän saa apua Pohjantyttyäreltä, korkeammalta minältään, saa tunteen voimat haltuunsa. Kolmas työ on Tuonenjoen suuren hauen pyytäminen, fyysisen eli eetteriruumiin voimien haltuun ottaminen. Ilmariselle itselleen se ei onnistu, sillä hänelläkin on kynnyksenvartija, vetehinen, hirviö Tuonen joessa. Mutta hänellä on auttaja, kotka, hänen hyvä karmansa, jonka hän on hankkinut. Kun ihminen on avaamaisillaan salaisen tiedon portteja, vartija tulee hänen eteensä, tapahtuu jonkinlainen punnitseminen. Toiselle puolelle asetetaan kynnyksenvartija ja toiselle hänen hyvä karmansa, hänen ansionsa. Vanhan karman voi voittaa ainoastaan uudet hyvät teot, ei ainoastaan olemalla hyvä, vaan tekemällä hyvää, takomalla itselleen vaakalinnun, kotkan, vasta silloin hän voi voittaa kynnyksenvartijan. Ilmarinen saa haltuunsa kaikkein vaikeimman kyvyn muuttaa luonnettaan, oman itsensä myös ulkonaisessa maailmassa, ja vasta sitten voi hän ottaa ainaiseksi asujaksi itsessään korkeimman itsensä, Pohjan tyttären.
